

Надія Бортник

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”
bnp1969n@gmail.com

Ірина Жаровська

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри теорії та філософії права
Навчально-наукового інституту права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”
irazhar@ukr.net

Мар’яна Цьвок

кандидат юридичних наук,
асистент кафедри адміністративного та інформаційного права
Навчально-наукового інституту права та психології
Національного університету “Львівська політехніка”
maryanakharysh@gmail.com

СПОНУКАЛЬНІ ПРИЧИНИ МІГРАЦІЇ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

© Бортник Н., Жаровська І., Цьвок М., 2017

Дослідженню міграційні процеси, що відбуваються в сучасному транзитивному суспільстві і по-різному впливають на розвиток і держав-донорів, і держав-реципієнтів. Розглянуто спонукальні причини міграції з позиції сьогодення. З’ясовано характерні особливості сучасних міграційних процесів, що відбуваються в Україні, в контексті євроінтеграції.

Ключові слова: міграція, трудова міграція, нелегальна міграція, причини міграції, міграційна політика, глобалізація, євроінтеграція.

Надежда Бортнык

Ирина Жаровская

Марьяна Цьвок

ПОБУДИТЕЛЬНЫЕ ПРИЧИНЫ МИГРАЦИИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

Исследованы миграционные процессы, происходящие в современном транзитивном обществе, которые по-разному влияют на развитие и государств-доноров, и государств-реципиентов. Рассмотрены побудительные причины миграции с позиции сегодняшнего дня. Выяснены характерные особенности современных миграционных процессов, происходящих в Украине, в контексте евроинтеграции.

Ключевые слова: миграция, трудовая миграция, нелегальная миграция, причины миграции, миграционная политика, глобализация, евроинтеграция.

Nadia Bortnyk
Institute of Jurisprudence and Psychology
Lviv Polytechnic National University
Head of the Department of Administrative and Information Law
Doctor of Law, Professor

Iryna Zharovs'ka
Institute of Jurisprudence and Psychology
Lviv Polytechnic National University
Professor of the Department of Theory and Philosophy of Law
Doctor of Law, Associate Professor

Maryana Tsvok
Institute of Jurisprudence and Psychology
Lviv Polytechnic National University
Assistant of the Department of Administrative and Information Law
Doctor of Law

IMPULSIVE CAUSES OF MIGRATION IN MODERN CONDITIONS

The article explores migration processes, arising in modern transitive society and differently influencing the development of both donor states and recipient states. Present-day impulsive causes of migration are considered in the article. Peculiarities of contemporary migration processes, taking place in Ukraine, in the context of European integration are studied.

Key words: migration, labor migration, illegal migration, causes of migration, migration policy, globalization, European integration.

Постановка проблеми. В останні роки міграція населення стала невід'ємною складовою дійсності багатьох держав світу. Водночас, без жодного перебільшення можна сказати, що історія людства багато в чому є історією його міграції. Доводиться констатувати, що значні зрушення у масштабах і структурі міграційної мобільності населення – це одна із надзвичайно важливих складових глобального демографічного переходу і водночас самостійний глобальний процес, що впливає на найбільш значущі характеристики відновлення населення в країнах (зокрема, народжуваність, смертність, швидкість заміни поколінь тощо).

Перехід української економіки до ринкових відносин, реформи в політичній сфері, поглиблення процесів інтеграції створили надзвичайно сприятливі умови для повноправної участі нашої держави в міжнародному ринку праці. Вхідження України у світовий ринок формує нові міграційні потоки, що призводить до необхідності поглибленого аналізу спонукальних мотивів міграції.

Аналіз дослідження проблеми. Аналіз наукової літератури, присвяченої міграційним проблемам, свідчить про те, що ця тема упродовж тривалого часу систематично висвітлюється і в Україні, і за кордоном. Наукові пошуки у сфері міграції вітчизняні вчені проводяться за декількома напрямками, з-поміж яких: проблеми формування міграційної політики; розгляд теорії міграції та аналіз окремих типів міграційних процесів; діяльність правоохоронних органів у сфері протидії нелегальній (незаконній) міграції, питання міжнародної трудової міграції, нормативно-правових аспектів регулювання міграційних процесів та удосконалення організаційно-економічних механізмів їх регулювання, вплив міграції на демографічні процеси (І. Василенко, І. Гнибіденко, О. Джужа, А. Мозоль, А. Довгерт, В. Колпаков, О. Кузьменко, Е. Лібанова, О. Малиновська, В. Новік, В. Олефір, О. Пісун, О. Позняк, І. Прибиткова, С. Чехович [1] та ін.).

Зарубіжні дослідження у сфері міграції здійснюються, зокрема, в контексті таких наукових напрямів: національні законодавства зарубіжних країн у сфері міграції та права: проблема гармонізації правового регулювання; міжнародна трудова міграція тощо (Nugent W. C., Stalker P., Rasmussen H. K., D'Souza D., Daniels R., Graham O. L., Joppke C., Faini R., Geddes A., Koslowski R., Niessen J. [2] та ін).

Мета статті полягає у з'ясуванні сучасного бачення щодо впливу міграції на розвиток держав, які приймають мігрантів, та тих, які є їхніми постачальниками; виявленні основних причин, що спонукають людей вдаватись до міграційних переміщень.

Виклад основного матеріалу. На нинішньому етапі розвитку світової цивілізації суспільство переживає процеси трансформації багатьох сфер людського життя, у якому всеохопна інтеграція та інформаційно-комунікаційна революція створюють об'єктивні передумови і для об'єднання, і для його роз'єднання. Кінець ХХ – початок ХХІ століття виявив основоположну тенденцію соціального розвитку людства, яка отримала назву “глобалізація”. Водночас, одним із парадоксів глобалізації в сучасному світі стало посилення прикордонного контролю і візового режиму в умовах усунення кордонів в економіці, інформаційному та культурному просторах. Віртуальність “рівних можливостей” способу життя в державах з якісно різним рівнем економічного розвитку породжує реальність масових міграційних процесів.

Перше десятиліття ХХІ століття ознаменоване масштабними міграційними переміщеннями в світі. Україна не стала винятком і повною мірою відчула міграційний тиск, який доволі своєрідно проявився в різних сферах суспільного життя нашої держави, зокрема в проблемах, пов'язаних з нелегальною міграцією, безпекою, трудовою міграцією та взаємодією українських трудових мігрантів з приймаючим суспільством [3].

У цих проблемах переплітається безліч суперечливих причинно-наслідкових зв'язків і відносин, що виникають у суспільній свідомості найчастіше в міфологізованій, спотвореній формі. Давно існує, наприклад, уявлення про те, що міграційні потоки, особливо нелегальні, самі по собі створюють високі ризики деструктивних конфліктів і загроз багатьох аспектів безпеки будь-якого соціуму. Це уявлення, за всієї його, начебто, очевидності, відображає лише один з аспектів зовнішньої сторони явища [4].

Феномен міграції багатогранний у своїх проявах і пов'язаний не тільки з новими можливостями зростання і розвитку для приймаючого суспільства, але й з надзвичайно високими ризиками напруженості, нестабільності і потенційних конфліктів. Ці проблеми є об'єктом підвищеної уваги в різних країнах і міжнародних організаціях. Постійно робляться спроби пом'якшити існуючу напругу, але, як правило, це не завжди вдається. Незважаючи на почастищення конфліктів, пов'язаних з міграцією, вони не займають досить помітного місця в теоретичних моделях дослідників [5].

У контексті досліджуваної теми доцільно зробити одну ремарку. З погляду глобальних, загальноцивілізаційних понять всі ми – жителі планети Земля – можемо з повним правом називатися мігрантами. Адже протягом свого життя скільки б разів ми не приїжджали в ту чи іншу країну і скільки б разів не залишали її – все одно ми проводитимемо ці операції в межах нашої планети. Тому в планетарному розумінні нас усіх можна вважати мігрантами, за поодинокими винятками, коли людина від дня свого народження до самої смерті прожила на одному і тому ж місці, нікуди не виїжджаючи.

Вужча класифікація поняття “мігрант” вживається у тих випадках, коли йдеться про міждержавні переміщення, або переміщення в межах окремих держав. Лише за таких обставин одні люди стають іммігрантами (легальними або нелегальними), біженцями, шукачами притулку, а інші – емігрантами, залежно від того, в'їжджають вони в певну країну чи виїжджають з неї.

Слід зауважити, що в сучасній науковій літературі з досліджуваної проблеми дається, на наш погляд, доволі вичерпне пояснення терміна “зовнішня міграція”, під якою слід розуміти латинський

вислів “migrate, migro”, тобто – переміщення, переселення. Існуючі наукові джерела пояснюють цей термін так:

- переселення, переміщення людей, етносів, їхніх частин або окремих представників, пов’язане із зміною постійного місця проживання або з поверненням до нього [6];
- переміщення, переселення всередині країни або з однієї країни в іншу [7];
- соціально-економічний та демографічний процес, який становить сукупність переміщень, які здійснюються людьми між країнами, районами, поселеннями [8];
- переміщення людей через територіальні межі держави або інші території зі зміною місця проживання назавжди або на тривалий період часу [9];
- переселення, переміщення всередині країни – внутрішні міграції населення, з однієї країни в іншу – зовнішні міграції населення: еміграція, імміграція [10];
- переміщення людей, пов’язане, як правило, зі зміною місця проживання [11];
- переміщення людей, працівників, пов’язане, переважно, зі зміною місця проживання та місця роботи [12];
- міграція людей є процесом їх переселення з метою облаштування та працевлаштування [13].

Аналіз вищевикладених думок показує, що більшість дослідників, із незначними різницями, під зовнішньою міграцією розуміють переміщення людей між країнами, адміністративно-територіальними утвореннями, поселеннями, переважно, пов’язане із тимчасовою або постійною зміною місця проживання, роботи, укладом життя.

Отже, основними ознаками, які дозволяють ідентифікувати зовнішню міграцію серед інших переміщень населення, є:

- а) переміщення людей, переселення, тобто – процес;
- б) перетинання в процесі міграційних рухів і державних, і адміністративних меж територій;
- в) тимчасова або постійна зміна місця проживання чи роботи.

Міграція населення – складний процес, що містить безліч подій, які тягнуть за собою зміну місця проживання. Цей процес має дві сторони: вибуття населення з однієї місцевості і прибуття туди мігрантів з інших місцевостей. Переселення населення в кінцевому рахунку призводить до зміни його територіального розміщення.

На відміну від природного руху, що є внутрішньою властивістю системи (народонаселення), міграція становить зовнішній відносно неї рух.

У процесі вивчення основних підходів до визначення сутності та структури міграційного процесу встановлено, що йому притаманний результативний характер відносно руху населення взагалі, а також те, що єдиного розуміння сутності руху населення серед учених не досягнуто.

Аналіз міграційних процесів показує, що просторовий рух населення має різні причини: економічні, політичні, соціальні та інші. Сьогодні значимими чинниками міграції стає потреба в трудових ресурсах, демографічна криза, несприятлива економічна ситуація, екологічні катастрофи, війни, порушення прав людини, прагнення отримати високооплачувану роботу і постійне місце проживання у комфортнішій за умовами країни проживання тощо.

Необхідно зазначити, що ще у 1994 році Організація Об’єднаних Націй з-поміж найвагоміших причин, що спричиняють виникнення міграційних потоків з однієї держави в іншу, назвала економічну нерівність, бідність, погіршення умов навколишнього середовища, порушення прав людини, відсутність у певних регіонах світу миру і безпеки. Іноді достатньо лише однієї з цих причин, щоб людина залишила місце свого постійного проживання і вдалася до міграції. Однак, доводиться констатувати, що впродовж останніх десятиліть цих причин стає все більше, і не можна з упевненістю назвати, яка з них стає найголовнішою.

Основними тенденціями сучасної міжнародної міграції є: глобалізація міжнародної міграції; якісні зміни у світових міграційних потоках; визначальна роль економічної, насамперед, трудової міграції; значне зростання нелегальної міграції; збільшення масштабів та розширення географії вимушеної міграції; всезростаюча роль міжнародної міграції в демографічному розвитку розвинених країн світу; фемінізація міжнародної міграції; подвійний характер міграційної політики на національному, міжнародному, регіональному та світовому рівнях [14].

Доводиться констатувати, що ставлення до міграції та мігрантів у приймаючих країнах не вирізняється одноманітністю. Однак, на наше глибоке переконання, за певних обставин міграція може бути і корисним явищем для держави, і негативним. Якщо мігранти потрапляють у країну з невідповідною для їхнього прийому інфраструктурою, то держава несе збитки. І, навпаки: в заздалегідь підготовлених для цього умовах, фінансові надходження до національного бюджету країни від праці мігрантів будуть значно перевищувати витрати на їх утримання. У цьому випадку йдеться про законслухняних мігрантів. Якщо ж це нелегали, то збитки від їх перебування в країні не вичерпуються лише економічними втратами. Значні негативні прояви пов'язані також із соціальними, зокрема кримінальними та політичними аспектами.

Процеси, що зумовлюються нелегальною міграцією, міжнародною злочинністю та наркобізнесом, приносять із собою, як правило, соціальну напруженість і суспільну дисгармонію. Тому міжнародне співтовариство дозволяє національним урядам не надавати притулок у своїх державах злочинцям, підсудним, терористам тощо.

Україна в силу свого географічного розташування та історичного розвитку завжди перебувала в центрі міграційних потоків на Євразійському континенті, а в окремі періоди вона стримувала неконтрольовану, а іноді й озброєну міграцію з Азії до Європи.

Як і більшість країн Західної Європи, Україна продовжує стикатися з міграційними проблемами, насамперед, з нелегальною міграцією, котра донедавна була реальною загрозою її безпеці, стимулювала зростання транснаціональної злочинності, підпільного ринку праці, поширення важких наркотичних засобів, інфекційних захворювань.

З повним правом можна констатувати, що нелегальна міграція як вид організованої транснаціональної злочинності реально загрожувала національній безпеці держави, незважаючи на те, що майже 60–70 % незаконних мігрантів розглядали Україну, насамперед, як проміжну зупинку на шляхах до країн Центральної та Західної Європи [15].

Натомість, низка заходів і організаційного, і правового характеру дозволили певною мірою вирішити це питання. Зокрема, цьому сприяло створення реадмісійного простору на основі укладення низки угод про реадмісію [16].

Подальша робота щодо управління міграцією продовжується на основі Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, у ст. 16 розділу III якої визначено порядок співробітництва у сфері міграції, притулку та управління кордонами [16]. У цій Угоді, зокрема, Сторони підтверджують важливість спільного управління міграційними потоками між їхніми територіями та надалі розвиватимуть всеохопний діалог щодо всіх питань у сфері міграції, зокрема нелегальної міграції, легальної міграції, незаконного переправлення осіб через державний кордон та торгівлі людьми, а також включення проблемних питань у сфері міграції до національних стратегій економічного та соціального розвитку регіонів, звідки походять мігранти [16].

Вказана стаття також містить положення про те, що згідно з відповідним законодавством ЄС та чинним національним законодавством, співробітництво буде, зокрема, зосереджуватись на: а) подоланні причин виникнення міграції, активно використовуючи можливості співробітництва у цій сфері з третіми країнами та в рамках міжнародних форумів; б) спільному запровадженні ефективної та превентивної політики щодо боротьби з нелегальною міграцією, незаконним переправленням нелегальних мігрантів через державний кордон та торгівлею людьми, зокрема щодо методів боротьби з організованими злочинними групами, що незаконно переправляють нелегальних мігрантів через державний кордон та торгують людьми, а також захисту жертв таких злочинів [16].

Однак, доводиться констатувати, що справжні масштаби незаконної міграції в країнах ЄС (як і в Україні) достеменно не відомі. Натомість, з більшою чи меншою вірогідністю висловлюють думку, що її кількість постійно зростає. Як зазначають німецькі автори у аналітичному огляді “Міграція і нелегальність в Німеччині”, сьогодні ні для Німеччини, ні для Європи немає точних цифрових даних із солідною основою про кількість незаконних мігрантів [17].

Цілком логічно, що у процесі подальшого формування світового співтовариства обсяги нелегальної міграції безперечно зростатимуть. Стабілізувати цю ситуацію доволі проблематично,

оскільки нелегальна міграція дає змогу отримувати величезні доходи окремим підприємцям та посередникам.

Запобігання незаконній міграції, зокрема трудовій, на нашу думку, можлива за декількома напрямками: це і спрощення порядку оформлення дозволів на роботу; і підвищення відповідальності роботодавців, які приймають іноземців без належного оформлення і не бажають витратитися на елементарні соціальні гарантії; і вдосконалена система квотування; і введення щомісячного патенту при влаштуванні на роботу за наймом до фізичних осіб для трудових мігрантів з країн, з якими існує спрощений порядок перетину кордону тощо.

Висновки. Підсумовуючи викладене, можемо констатувати, що сьогодні міграція має значну кількість причин, з-поміж яких все ж переважає економічна. Натомість, доводиться визнати, що проблеми, пов'язані з міграцією, не мають універсальних рішень. Їх вирішували по-різному, залежні від історичних умов і особливостей кожної конкретної країни. Ставлення до іноземців зазнало в світовій історії значних еволюційних змін: від майже повної нетерпимості – до них, сприйняття будь-якого чужинця як ворога до поступового подолання такого упередження; від безправного, беззахисного становища до наділення їх істотним обсягом прав і обов'язків, надання правового захисту. Такі зміни відбувалися в міру розширення торговельних, культурних, економічних, політичних та інших контактів між народами.

Однак, і сьогодні світове співтовариство продовжує виробляти єдині правила в питаннях соціальної і правової захищеності людини-мігранта, намагається уніфікувати їх, прийняти єдині стандарти і процедури, що сприятимуть визнанню гідності, притаманній усім членам людської спільноти.

1. Див. : Василенко І. К. *Протидія незаконній міграції населення з країн Азії до Європи територією України (організаційно-правовий аспект) : монографія / Ігор Костянтинівч Василенко. – Донецьк: ВОНР ДЮІ ЛДУВС, 2008. – 172 с.; Гнибіденко І. Проблеми трудової міграції в Україні та їх вирішення / І. Гнибіденко // Економіка України. – 2001. – № 4. – С. 19–22; Джужа О. Міграційні процеси та злочинність в Україні : їх взаємозв'язок / О. Джужа, А. Мозоль // Право України. – 1998. – № 7. – С. 39–41; Довгерт А. С. Правове регулювання міжнародних трудових отношений : [учеб. пособ.] / Анатолий Степанович Довгерт. – Киев: УМК ВО, 1992. – 248 с.; Колтаков В. К. Нелегальна міграція: генезис і механізм протидії : монографія / В. К. Колтаков, О. В. Кузьменко. – К.; Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2002. – 372 с.; Либанова Э. Формирование потоков трудовых миграций в приграничных регионах Украины / Э. Либанова, А. Позняк // Миграция и пограничный режим : Беларусь, Молдова, Россия и Украина : Сб. науч. тр. / под общ. ред. С. И. Пирожкова. – К.: НИПМБ, 2002. – С. 134–136.; Малиновська О. А. Мігранти, міграція та Українська держава: аналіз управління зовнішніми міграціями / Олена Анатоліївна Малиновська. – К.: Вид-во УАДУ, 2004. – 236 с.; Новік В. О. Державна політика і регулювання імміграційних процесів в Україні : аналітичне дослідження / В. О. Новік. – К.: Компанія ВАІТЕ, 1999. – 216 с.; Олефір В. І. Адміністративно-правове регулювання протидії нелегальній міграції та торгівлі людьми : монографія / Віктор Іванович Олефір. – Київ: Видавництво МВС України, 2004. – 306 с.; Піскун О. І. Міграційна ситуація в Україні / [О. І. Піскун та ін.] // Політ. думка. – 1996. – № 3/4. – С. 55.; Позняк О. Масштаби зовнішніх трудових міграцій населення України / О. Позняк // Україна : аспекти праці. – 2002. – № 6. – С. 37–40.; Прибиткова І. М. Основи демографії : посібник [для гуманіт. і сусп. фак. вищ. навч. закладів] / Ірина Михайлівна Прибиткова. – К. : АртЕк, 1997. – 252 с.; Чехович С. Б. Міграційне право України: підручник / Сергій Болеславович Чехович ; Наук.-дослід. ін-т приват. права і підприємництва АПРН України. – К. : Школа, 2003. – 368 с. – Бібліогр. : С. 343–362. 2. Див. : Nugent W. *Crossings. The Great Transatlantic Migrations, 1870–1914.* – Bloomington; Indianapolis: Indiana Univ. Press, 1992.; Stalker P. *Workers Without Frontiers. The Impact of Globalization on International Migration.* – London: Lynne Rienner Publishers; Boulder (Co.), 2000.; Rasmussen H. K. *No Entry. Immigration Policy in Europe.* – Copenhagen: Copenhagen Business School Press, 1997; D'Souza D. *What's So Great About America.* – Washington (DC): Regnery Publishing Inc., 2002; Daniels R., Graham O. L. *Debating American Immigration: 1882 – Present.* Lanhan (NC). –*

Oxford: Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 2001.; Joppke C. *Immigration and the Nation-State. The United States, Germany and Great Britain.* – Oxford; New York: Oxford Univ. Press, 1999; Faini R. *European Migration Policies in American Perspective // Transatlantic Economic Relations in the Post-ColdWar Era / Ed. by Eichengreen B.* – New York: Council on Foreign Relations Press, 1998; Geddes A. *Immigration and European Integration: Towards Fortress Europe?* – Manchester: Manchester Univ. Press. – 2000.; Koslowski R. *Migrants and Citizens. Demographic Change in the European State System.* Ithaca. - New York; London: Cornell Univ. Press, 2000.; Niessen J. *The Management and Managers of Immigration.* – Brussels, 2000. 3. Волоско Я. О. *Передумови та джерела виникнення міжнародної трудової міграції в епоху глобалізації / Я. О. Волоско // Митна справа. Науково-аналітичний журнал.* – 2014. – Спец. випуск. – С. 228–235. 4. *Миграция и преступность: сравнительно-правовой анализ: монография / [И. С. Власов, Н. А. Голованова, В. Ю. Артемов и др.; отв. ред. И. С. Власов, Н. А. Голованова].* – М. : Институт законодательства и сравнительного правоведения при Правительстве Российской Федерации; Юридическая фирма “Контракт”, 2013. – 496 с. 5. *Дмитриев А. В. Миграция: конфликт, безопасность, сотрудничество: монография / А. В. Дмитриев, В. И. Жуков, Г. А. Пядухов.* – М. : Издательство РГСУ, 2009. – 354 с. 6. *Етнонаціональний розвиток в Україні. Терміни, визначення, персоналії.* – К., 1997. – 115 с. 7. *Ожегов С. И. Словарь русского языка.* – М. : Мысль, 1972. – С. 322. 8. *Современный словарь по социологии / под ред. Д. М. Гвишиани.* – М. : Наука, 1989. – С. 159. 9. *Демографический энциклопедический словарь / гл. ред. Д. И. Валентей.* – М. : Сов. энцикл., 1985. – С. 176. 10. *Словарь иностранных слов: – 15-е изд., испр.* – М. : Рус. яз., 1988. – С. 309. 11. *Большой экономический словарь / под ред. А. Н. Азрилияна. – 2-е изд. доп., перераб.* – М. : Ин-т мировой экономики, 1997. – С. 456. 12. *Райзберг Б. А. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцев.* – 2-е изд. испр. – М. : Инфра, 1998. – С. 196. 13. *Міграційні процеси у сучасному світі: світовий, регіональний та національний виміри: Понятійний апарат, концептуальні підходи, теорія та практика: Енциклопедія / Упоряд. Ю. І. Римаренко; за ред. Ю. Римаренка.* – К. : Довіра, 1998. – 912 с. 14. *Ионцев В. Международная миграция населения в России: уроки Каура / В. Ионцев, А. Каменский; сб. статей; [глав. ред. Ионцев В. А.] // Международная миграция : Каур + 10.* – М., 2004. – С. 10–11. 15. *Кременчуцький С. М. Нелегальна імміграція – найгостріша проблема сучасної міграційної політики України / Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична: Збірник.* – 2006. – № 2 – С. 93–103. 16. *Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 20. 05. 2015 р. [Електронний ресурс].* – Режим доступу : [http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/ru/publish/article?art_id=246581344]. 17. Schönwalder K., Vogel D., Sciortino G. *Migration und Illegalität in Deutschland.* – Berlin, 2004. – S. 11.

REFERENCES

1. Watch: Vasy`lenko I. K. **Proty`diya nezakonnij migraciyi naseleण्या z krayin Aziyi do Yevropy` tery`toriyeyu Ukrayiny` (organizacijno-pravovy`j aspekt)** (Counteraction of illegal migration of people from Asia to Europe through the territory of Ukraine (organizational and legal aspect)). Donetsk, WONR DUI LDUVS Publ., 2008, 172 p.; Gny`bidenko I. **Problemy` trudovoyi migraciyi v Ukrayini ta yix vy`rishennya [Problems of labor migration in Ukraine and their solution].** Ukraine economy, 2001, Vol. 4, 19–22 pp.; Dzhuzha O. **Migracijni procesy` ta zlochy`nnist` v Ukrayini : yix vzayemozv'yazok [Migration processes and crime in Ukraine: their interconnection].** The law of Ukraine, 1998, Vol. 7, 39–41 pp.; Dovgert A. S. **Pravovoe regulirovanie mezhdunarodnyh trudovyh otnoshenij** (Legal regulation of international labor relations). Kiev, UMK VO Publ., 1992, 248 p.; Kolpakov V. K. **Nelegal`na migraciya: genezy`s i mexanizm proty`diyi** (Non-legal migration: genesis and mechanism of counteraction). Kiev, Dnipropetrovsk, Science and education Publ., 2002, 372 p.; Libanova Je. **Formirovanie potokov trudovyh migracij v prigranichnyh regionah Ukrainy [Formation of flows of labor migration in the border regions of Ukraine].** Migration and the border regime: Belarus, Moldova, Russia and Ukraine, 2002, 134–136 pp.; Maly`novs`ka O. A. **Migranty`, migraciya ta Ukrayins`ka derzhava: analiz upravlinnya zovnishnimy` migracijamy`** (Migrants, Migration and the Ukrainian State: An Analysis of the Management of External Migrations). Kiev, UADU Publ., 2004, 236 p.; Novik V. O. **Derzhavna polity`ka i reguluyannya immigracijny`x procesiv v Ukrayini : anality`chne doslidzhennya** (State Policy and Regulation of

Immigration Processes in Ukraine: An Analytical Study). Kiev, Company VAITE Publ., 1999, 216 p.; Olefir V. I. **Administratyvno-pravove reguluvannya proty`dyi nelegal`nij migraciyi ta torgivli lyud`my`** (Administrative-legal regulation of counteraction to illegal migration and trafficking in human beings). Kiev, Publishing house of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, 2004, 306 p.; Piskun O. I. *Migracijna sy`tuaciya v Ukrayini [Migration situation in Ukraine]*. Political thought, 1996, Vol. 3/4, 55 p.; Poznyak O. *Masshtaby` zovnishnix trudovy`x migracij naselelnya Ukrayiny` [The scale of external labor migration of Ukraine's population]*. Ukraine: aspects of labor, 2002, Vol. 6, 37–40 pp.; Pry`bytkova I. M. **Osnovy` demografiji** (The basics of demography). Kiev, Artek Publ., 1997, 252 p.; Chexovy`ch S. B. **Migracijne pravo Ukrayiny`** (Migration law of Ukraine). Kiev, School Publ., 2003, 343–362 pp. 2. Watch: Nugent W. *Crossings. The Great Transatlantic Migrations, 1870–1914*. –Bloomington; Indianapolis: Indiana Univ. Press, 1992.; Stalker P. *Workers Without Frontiers. The Impact of Globalization on International Migration*. – London: Lynne Rienner Publishers; Boulder (Co.), 2000.; Rasmussen H. K. *No Entry. Immigration Policy in Europe*. – Copenhagen: Copenhagen Business School Press, 1997.; D`Souza D. *What's So Great About America*. – Washington (DC): Regnery Publishing Inc., 2002; Daniels R., Graham O. L. *Debating American Immigration: 1882 – Present*. Lanhan (NC). – Oxford: Rowman & Littlefield Publishers, Inc., 2001; Joppke C. *Immigration and the Nation-State. The United States, Germany and Great Britain*. – Oxford; New York: Oxford Univ. Press, 1999.; Faini R. *European Migration Policies in American Perspective // Transatlantic Economic Relations in the Post-ColdWar Era / Ed. by Eichengreen B.* – New York: Council on Foreign Relations Press, 1998; Geddes A. *Immigration and European Integration: Towards Fortress Europe?* – Manchester: Manchester Univ. Press. – 2000; Koslowski R. *Migrants and Citizens. Demographic Change in the European State System*. Ithaca. – New York; London: Cornell Univ. Press, 2000; Niessen J. *The Management and Managers of Immigration*. – Brussels, 2000. 3. Volosko Ya. O. *Peredumovy` ta dzhherela vy`ny`knennya mizhnarodnoyi trudovoyi migraciyi v epoxu globalizaciyi [Prerequisites and sources of international labor migration in the era of globalization]*. Customs business. Scientific and analytical journal, 2014, 228–235 pp. 4. I. S. Vlasov, N. A. Golovanova, V. Ju. Artemov i dr.; otv. red. I. S. Vlasov, N. A. Golovanova **Migracija i prestupnost`: sravnitel`no-pravovoj analiz** (Migration and crime: comparative legal analysis). The Russian Federation, Law Firm Kontrakt Publ., 2013, 496 p. 5. Dmitriev A. V. **Migracija: konflikt, bezopasnost`, sotrudnichestvo** (Migration: conflict, security, cooperation). Moscow, The publishing house of the RSUU, 2009, 354 p. 6. *Etnonacional`ny`j rozvy`tok v Ukrayini. Terminy`, vy`znachennya, personaliyi* (Ethnonational development in Ukraine. Terms, definitions, personalities). Kiev, 1997, 115 p. 7. Ozhegov S. I. **Slovar` ruskogo jazyka** (Dictionary of the Russian language). Moscow, 1972, 322 p. 8. D. M. **Gvishiani Sovremennyj slovar` po sociologii** (Modern Dictionary on Sociology). Moscow, Science Publ., 1989, 159 p. 9. D. I. Valentej **Demograficheskij jenciklopedicheskij slovar`** (Demographic Encyclopedic Dictionary). Moscow, Soviet Encyclopedia Publ., 1985, 176 p. 10. **Slovar` inostrannyh slov** (Dictionary of foreign words). Moscow, 1988, 309 p. 11. A. N. Azrilijana **Bol'shoj jekonomicheskij slovar`** (Big economic dictionary). Moscow, Institute of the world economy, 1997, 456 p. 12. Rajzberg B. A. **Sovremennyj jekonomicheskij slovar`** (Modern Economic Dictionary). Moscow, Infra Publ., 1998, 196 p. 13. Yu. I. Ry`marenko; Za red. Yu. Ry`marenka **Migracijni procesy` u suchasnomu sviti: svitovy`j, regional`ny`j ta nacional`ny`j vy`miry`: Ponyatijny`j aparat, konceptual`ni pidxody`, teoriya ta prakty`ka** (Migration processes in the modern world: world, regional and national dimensions: conceptual apparatus, conceptual approaches, theory and practice). Kyiv, Trust Publ., 1998, 912 p. 14. Ioncev V. *Mezhdunarodnaja migracija naselenija v Rossii: uroki Kaira [International Migration in Russia: Cairo Lessons]*. International migration, Moscow, 2004, 10–11 pp. 15. Kremenchucz`ky`j S. M. *Nelegal`na immigraciya – najgostrisha problema suchasnoyi migracijnoyi polity`ky` Ukrayiny` [Non-legal immigration is the most acute problem of Ukraine's current migration policy]*. Scientific herald of Lviv State University of Internal Affairs. The series is legal, Lviv, 2006, Vol. 2, 93–103 pp. 16. *Ugoda pro asociaciyu mizh Ukrayinoyu ta Yevropejs`ky`m Soyuzom* (Association Agreement between Ukraine and the European Union). Available at: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/ru/publish/article?art_id=246581344. 17. Schönwalder K., Vogel D., Sciortino G. *Migration und Illegalität in Deutschland*. – Berlin, 2004. – S. 11.

Дата надходження: 01.11.2017 р.